

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״נ

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״נ מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

לְפָרֶכֶת אֲשֶׁר עַל-הָעֵדוּת יַעֲרֹף אֹתוֹ אֶהְרֵן וּבְנֵיו מֵעֶרֶב עַד-בֶּקֶר לְפָנָי
 לְפָרוּכָא דְעַל סְהָדוּתָא,
 יְסָדֵר יִתְיֵיה אֶהְרֵן וּבְנֵיהוּ,
 מִרְמָשָׁא עַד צַפְרָא קָדָם

רשב"ם (כא) לפרוכת, לפני העדות.

(כא) מערב עד בקר, תן לה מידתה שתהא דולקת מערב ועד
 בקר, ושיערו חכמים חצי לוג ללילי תקופת טבת הארוכין, וכן
 לכל הלילות, ואם יתור אין בכך כלום*7.

7 מנחות פט א. *7 ראה חזקוני.

העולה, לא על מזבח הזהב, רק שיקטירו עליו ויכפרו על קרנותיו
 אחת בשנה⁵. וטעם ואתה תצוה, שהיא מצוה עולמית על הציבור
 לתת תמיד שמן זית להעלות נר תמיד⁶. ואל תשתומם בעבור
 השמן שהביאו הנשיאים⁷. כי הוא היה שמן המשחה, רק שמן
 למאור חיוב הציבור. ויש מנהג במקומות ששם זיחים, שיבחרו
 הזית הזך, והטעם הגרגרים שאין בהם עיפוש, או שלא נאכלה
 קצתם, וממנו יעשו שמן למאכל המלכים, על כן הזכיר הכתוב זך
 לפני כתיבתו. למאור, לצורך האור בלילה. להעלות, להדליק
 הנרות. ועל מנורת שלמה כתוב לבערם כמשפט (דה"ב ד כ).
 וטעם תמיד, כל לילה ולילה⁸. ויש מלת תמיד קשה מזאת, והיה
 על מצחו תמיד (להלן כח לח), כאשר הושם המצנפת על ראשו,
 לעולם ישימו עליה ציץ הקדש⁹.

(כא) אשר על העדות, ררך קצרה, על ארון העדות. אמר יפת¹⁰, כי
 יערוך כמו כערוך הכהן (ויקרא כז יב), שיערוך שמן¹¹, שישפיק
 להיות הנרות מאירים מערב ועד בקר, וככה נרות המערכה (להלן
 לט לז). ונכון הוא להיות טעם יערוך בעבור היות הנרות כחצי
 עגול¹². ועוד אדבר על זה.

5 ראה להלן ל ז-י. 6 לפיכך בלשון צוואה. 7 להלן לה כח. וראה רמב"ן
 כאן. 8 באופן קבוע. ואין הכוונה כלא הפסק. 9 כאן המלה תמיד לא קשורה לזמן
 קבוע ביממה, אלא לזמן שימת המצנפת לראש. 10 קראי. 11 יערוך כמות
 השמן ללילה אחד. 12 לערוך מערכה. כמו והבאת את השלחן וערכת את ערכו (מ
 ד).

(כא) אשר על העדות, שהוא מסך על ארון העדות³, כי כן כתוב
 ויסך על ארון העדות (להלן מ כא). ואין טעם יערוך אותו,
 שיערכנו כל הלילה, רק שיערכנו כדי שיהא דלוק מערב עד בקר.
 וטעם אהרן ובניו, שיערכנו הכהן הגדול או אחד מבניו שיעמוד
 תחתיו⁴. ובספר שמואל פרשת⁵ ונר אלהים טרם יכבה (ש"א ג ג).
 וטעם זה הפסוק⁶, שהוא ואתה תצוה (פסוק כ) אחר והקמות את
 המשכן (לעיל כו ל), וכבר הכנת החצר⁷, ידליק אהרן את הנרות.
 ובעבור שאמר יערוך אותו אהרן אמר ואתה הקרב אליך (להלן כח
 א), כי זה אהרן הוא הנבחר, ואחר כך הזכיר בניו⁸. ואחר כן
 הפרוכת היא מסך לקדש הקדשים ששם ארון העדות. וכא במקוצר. 4 כהן גדול
 שיבוא אחר אהרן. 5 לא זכינו לפירושו על שמואל. 6 הנמקת סמיכות
 הפרשיות. 7 לעיל כו ט. 8 להלן כח ב.

פרש"י⁹ נוטל ומלקט גרגיר כאן אחד וכאן אחד לפי שעדיין אינו
 מבושל. בראש הזית¹⁰, שהן מתבשלין שם תחילה לפי שהחמה
 מזרחת עליהן ומבשלתן.

(כא) אשר על העדות, "על" בסמוך, כמו: על המערכת (ויקרא
 כד ז), וסכות על הארון (להלן מ ג)¹², והוא עומד על הגמלים
 (בראשית כד ל). אהרן ובניו, אהרן או בניו. מערב עד בקר,
 9 [בביאור הגמ' ברש"י כת"י] (נרפס על הרף בש"ס ווילנא) ד"ה מגרגרו תנן].
 10 [מכאן הוא ברש"י הנ"ל על המשנה]. 11 שפירושו: אצל המערכת.
 12 שפירושו: אצל הארון (ראה דברי רבנו שם).

רמב"ן

אחיק (להלן כח א)⁶, כי אתה בעצמך תקראם ותבשרם במעלה
 הזאת. ועשית להם בגדי קדש (שם ב), בצווי⁷ לחכמים העושים
 במלאכה כדרך כל מלאכת התבנית (דה"א כח יט), וכן ואתה
 תדבר אל כל חכמי לב (להלן כח ג), שידבר עמהם הוא עצמו כי
 הוא יכיר את חכמתם וידע המלאכה הראויה להמסר לכל אחד
 מהם. ובעבור שאמר⁸ ואתה הקרב, ועשית, הוצרך לפרש ואתה
 תדבר אל כל חכמי לב, כי בצווי יעשו הבגדים⁹ כשאר המלאכה
 אשר יאמר בה ראה קראתי בשם בצלאל וגו' (להלן לא ב).
 להעלות נר תמיד. "כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר
 עולת תמיד (במדבר כח ו), ואינה אלא מיום ליום, וכן במנחות
 חביתים נאמר תמיד (ויקרא ו יג), ואינה אלא מחציתה בבקר
 ומחציתה בערב (שם), אבל תמיד האמור בלחם הפנים (ויקרא
 כד ח) הוא משבת לשבת", לשון רש"י. ומדרש רבותינו אינו כך,
 אלא כך שנו בספרי¹⁰ יאירו שבעת הנרות (במדבר ח ב), שומע
 אני שיהיו דולקין לעולם ת"ל מערב עד בקר (ויקרא כד ג). אי
 מערב עד בקר, יכול יהיו דולקים מערב עד בקר ויכבס, ת"ל
 יאירו שבעת הנרות¹¹. הא כיצד, יאירו שבעת הנרות מערב עד
 בקר. לפני ה' תמיד (ויקרא שם), שיהא נר מערבי דולק תדיר,
 שממנו מדליקין את המנורה בין הערבים¹². ובתורת כהנים¹³ נמי
 אמרו כך, להעלות נר תמיד, שיהא נר מערב תדיר. וקתני התם,
 מצאו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה, דאפי' ביום נמי
 מדליק נר מערבי, לפי שהוא תמיד לעולם. ובמסכת תמיד¹⁴ שנינו
 כך, מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא שתי נרות מזרחיים
 דולקים¹⁵ מדשן את השאר ומניח את אלו דולקין במקומן. מצאן
 שכבו¹⁶ מדשן¹⁶ ומדליקין מן הדולקין, ואחר כך מדשן את
 השאר¹⁷. וסתם משנה זו שנויה כדברי רבי¹⁸ שאמר בנרות: מזרח
 ומערב היו מונחין, ולדעתו נר מערבי הוא השני¹⁹, ונקרא מערבי
 לפי שהוא מערבי לראשון, ולפי שהוא צריך להדליק נר מערבי
 לקיים בו לפני ה' תמיד, צריך להדליק המזרחי, שאין השני נקרא
 מערבי עד שיהא זה מזרחי אצלו²⁰, אבל לדברי האומר²¹ צפון

6 מוסב על מה שפירש למעלה שלכן כתוב ואתה תצוה, לומר שאתה בעצמך תצוה
 אליהם. 7 מה שחזר הרב כאן לומר ועשית בציווי, לפי שהוא סמוך ל"ואתה הקרב".
 והיה אפשר לומר שהוא בעצמו יעשה, לזה אמר שהוא בציווי (אבוהב). 8 הוקשה
 להרב לפי מה שפירש ואתה תדבר כי הוא יכיר את חכמתם, הנה אין זה ענין לבגדים לכך
 כי אם לכל מלאכת המשכן, אם כן היה ראוי לכותבו לפסוק זה בתחילת המלאכה בפרשת
 ראה קראתי בשם (להלן לא ב). לזה אמר שמה שנסמך בכאן, לפי שאמר ואתה הקרב,
 ועשית, ויעלה כדעתך שהוא בעצמו יעשה הבגדים כדרך שפירש ואתה הקרב, לכן הוצרך
 לומר כי בציווי יעשו הבגדים כדרך כל ש" המלאכות (אבוהב). 9 לא שהוא
 יעשה אלא שעל פיו יהיו נעשים. 10 בהעלותך נט. 11 לפנינו: ת"ל לפני ה'
 תמיד. ועי' שנו"ס במהדור הורוביץ. 12 הרי שבבקר אינו מכבה ומדשן אלא אותן
 שכבו, אבל בערב מפנה ומדשן ומדליק, שאם לא תאמר כן נר מערבי לא הודלק אלא
 פעם אחת מעולם (לשון רבינו בחידושי למסכת שבת כב ב). 13 אמור פרשה יג ו.
 14 פ"ג מ"ט. 15 שנים המזרחיות (רע"ב). 16 מסיר הרשן שכראש
 הפתילה הישנה ומגביהן ומדליקן (שם). 17 זו הטבת חמש נרות, שנותן פתילה
 חדשה ומניחן ככיות עד הערב שכא ומדליק. ומדשן רחבא אינו כמו מדשן של שנים
 מזרחיות דלעיל (שם). 18 מנחות פח ב. 19 של מורת. וכן כתב רש"י שבת
 (כ ב) ד"ה ובה היה מסיים. 20 בחידושי הרמב"ן למסכת שבת שם הענין
 מכואר יותר, וז"ל: וטעמא דמילתא (דצריך להדליק אף נר הראשון) לפי שאין השני
 שבמזרח נקרא מערבי לעולם אלא אם כן דולק לו נר אחר מזרחי, שהוא לזה שכבודו
 מערבי, לפיכך הוא מדליק את המזרחי כדי שיהא השני מערבי לפני ה'. 21 ר'
 אלעזר בר' שמעון במנחות שם.

ע כד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: צוֹ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ
 י כִּתִּית לַמָּאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: מִחוּץ לְפָרְכַת הָעֵדוּת בְּאֵהָל מוֹעֵד יַעֲרֹךְ
 ד אֹתוֹ אֲהַרֵן מְעַרְב עֵד-בֶּקֶר לְפָנַי יְהוָה תָּמִיד חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: עַל
 הַמְנִרָה הַטְּהַרְהָ יַעֲרֹךְ אֶת-הַנְּרוֹת לְפָנַי יְהוָה תָּמִיד:

יְסֹדֵר יְתִיב אֲהַרֵן, מְרַמְשָׁא עַד צַפְרָא, קָדָם יִי תְדִירָא, קָדָם עֲלָם לְדִרְיוֹן: ד. עַל מְנִרְתָּא דְכִיתָא, יְסֹדֵר יִי בּוֹצִינְיָא, קָדָם יִי תְדִירָא:

רס"ג כד (ב) צו את בני ישראל, זו פרשת מצות הנרות, ופרשת רש"י
 ואתה תצוה (שמות כז כ) לא נאמרה אלא על סדר מלאכת
 המשכן לפרש צורך המנורה, וכן משמע, ואתה סופך לצוות
 את בני ישראל על כך. שמן זית זך, שלשה שמנים יוצאים

רשב"ם ח ב-ג). ולמה אני מצוה לך לעשות זאת, כי ה' אלהיך
 מביאך אל ארץ טובה [וגו'] ואכלת ושבעת [וגו'] ורם לבבך
 ושכחת את ה' וגו' ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי
 את החיל הזה וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח
 לעשות חיל (שם ז-יח). ולכן יוצאים מבתי מלאים כל
 טוב בזמן אסיפה, ויושבין בסוכות לזכרון שלא היה להם
 נחלה במדבר ולא בתיים לשבת. ומפני הטעם הזה קבע הקב"ה
 את תג הסוכות בזמן אסיפת גורן ויקב. לבלתי רום לבבם על
 בחיהם מלאים כל טוב פן יאמרו ידינו עשו לנו את החיל
 הזה!¹⁴

מן הזית, הראשון קרוי זך, והן מפורשין במנחות,⁷ ובתורת
 כהנים⁸. תמיד, מלילה ללילה, כמו עולת תמיד (שמות כט מב)
 שאינה אלא מיום ליום.⁹

כעצרת החפית ויקחו אליך שמן זית זך, פרשה זו נשנית לפי
 שהמנורה נוכח השולחן¹⁵ להאיר אל השולחן שעליו לחם הפנים
 שמפורש כאן¹⁶ שכל זה מתיקון השולחן ומסידורו, השמן
 להאיר והפת לערוך¹⁷.

(ג) לפרכת העדת, שלפני הארון שהוא קרוי עדות. ורבותינו
 דרשו¹⁰ על נר מערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה
 שורה בישראל שנותן בה שמן כמידת חברותיה, וממנה היה
 מתחיל¹¹ ובה היה מסיים. יערוך אותו אהרן מערב עד בקר, יערוך
 אותו עריכה הראויה למידת כל הלילה¹², ושיערו חכמים¹³ חצי
 לוג לכל נר ונר, והן כדאי אף ללילי תקופת טבת, ומידה זו
 הוקבעה להם.

כעצרת החפית ויקחו אליך שמן זית זך, פרשה זו נשנית לפי
 שהמנורה נוכח השולחן¹⁵ להאיר אל השולחן שעליו לחם הפנים
 שמפורש כאן¹⁶ שכל זה מתיקון השולחן ומסידורו, השמן
 להאיר והפת לערוך¹⁷.

(ד) המנרה הטהרה, שהיא זהב טהור¹⁴. הבר אתר: ¹⁵ על טהרה
 של מנורה, שמטהרה ומדשנה תחילה מן האפר.

14 ראה רשב"ם שמות כג טז. 15 [שמות מ כד]. 16 [להלן פסוק ה
 ואילן]. 17 ראה ראב"ע.

7 פט א. 8 פרשתא יג א. 9 ראה רש"י שמות כז כ. 10 תר"כ שם
 ז, שבת כב ב. 11 כ"ה בתר"כ וכ"ה ג' כ"י בדק"ס שבת שם, לפנינו בגמ':
 מדליק. 12 תר"כ שם יא. 13 מנחות פט א. 14 וכן פ"י בשמות לא
 ח. 15 [תרי"כ שם יב].

רמב"ן דעתו לרמוז שלימד סדר המועדות בתיקוני העיבור הנמסר
 לו על פה בסיני, ונרמז באשר תקראו אותם מקראי קודש
 (לעיל פסוק ד)⁶⁵, והוא לימד על פה כל הסדר המקובל בסוד
 העיבור.

כד (ב) וטעם להזכיר פרשת שמן זית זך, בעבור שהזכיר ראב"ע
 אשה כל מועד⁹¹, והוא צריך להזכיר הלחם⁹², והמנורה כנגד
 השולחן⁹³.

כד (ב-ד) צו את בני ישראל, "זו פרשת מצות הנרות, ופרשת
 65 שם פרק ט ה.

(ד) והוסיף בפרשה הזאת על המנרה הטהרה, היא הידועה
 זהב כולה מעשה בצלאל ולא אחרת. ואשר עשוה מברזל
 בשעת הצורך על פי הנביאים עשוה⁹⁴.

חזקוני כד (ב) ויקחו אליך שמן וגו', אהוריה קרא⁹⁶ בשביל: על
 המנורה הטהורה וגו' (להלן פסוק ד). לפי⁹⁷ שבספר זה שהוא
 תורת כהנים סידר כל תשמישי המשכן והקרבנות ומילוי ידי
 הכהנים וְהַפְרָשׁוֹת הַטְּמְאוֹת שאוסרות לבוא למקדש ולאכול
 בקדשים, ובא עתה לפרש סדר המנורה והשולחן ששניהם
 תלויין זה בזה, והקטורת כבר נזכר בפרשת אחרי מות⁹⁸,
 ומן הדין היה להקדים פרשת לחם הפנים לפרשת המנורה
 שהרי המנורה היתה בגלל לחם הפנים, כדכתיב: ואת המנורה
 נוכח השולחן (שמות כו לה), אלא רצה לסמוך פרשת מקלל
 לפרשת לחם הפנים כמו שפירש רש"י⁹⁹. להעלות נר תמיד, אף
 בשבת אף בטומאה!¹

91 שבפרשה הקודמת הזכיר קרבנות כל המועדים. 92 לחם
 הפנים. 93 והמנורה עמדה כנגד השולחן (שמות מ כד) וראה
 רשב"ם. 94 והמנורה שעשוה מברזל היה זה הכרת השעה, ועשוה לפי הוראת
 הנביאים. ראה עבודה זרה מג א; אף של עץ לא יעשה כדרך שעשו בית חשמונאי.
 אמרו לו, משם ראינו? שפודין של ברזל היו. רש"י: עשאוה במקדש של עץ לאחר
 שטימאו היונים את ההיכל ונטלו כל כליו וגברה יד בית חשמונאי ונצחום.

כד (ב) צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זכו, אחר שכלה ספורנו
 השמן שהתנדבו במלאכת המשכן ציוה שיביאו לדורות⁴⁴.

(ג) מחוץ לפרכת העדות באהל מועד, מלמד שהיא סמוכה
 לפרוכת יותר מן הפתח². יערוך אותו, את השמן.
 (ד) על המנורה הטהרה, על טהרה של מנורה שלא יסמכם

(ג) יערוך אותו אהרן, אף על פי שהיתה הרלקת הנרות וכן
 קטורת התמיד כשירה בכהן הדיוט לדורות כפי מה שקיבלו
 ז"ל⁴⁵, מכל מקום נאמר בשניהם "אהרן", כי אמנם כל ימי
 המדבר היה ענין המשכן בכל יום כענינו לדורות ביום הכפורים
 שנאמר בו "כי בענן אראה על הכפרת" (לעיל טז ב), וזה כי
 בכל ימי המדבר נאמר "כי ענן ה' על המשכן יומם, ואש
 תהיה לילה בו" (שמות מ לח), ולכן היה מן הראוי שיהיו
 44 רמב"ן. 45 ספרי בהעלותך ט.

96 אף שכבר נאמר בשמות כז כ, וראה רש"י ורמב"ן. 97 בכור
 שור. 98 לעיל טז יב-יג. ע"כ בבכור שור. 99 להלן פסוק י. 1 תר"כ
 פרשתא יג ז. 2 שם ח.

ה ולקחת סלת ואפית אתה שתיים עשרה חלות שני עשרונים יהיה החלה
 ו האחת: ושמת אותם שתיים מערכות שש המערכת על השלחן הטהור לפני
 יהוה: ונתת על המערכת לבנה זכה והיתה ללחם לאזכרה אשה ליהוה:
 סדרא, על פתורא דכיא קדם יי: ז. ותתין על סדרא לבונתא דכיתא, ותהי ללחם לאזכרא, קורבנא קדם יי:

ה. ותסב סולתא, ותיפי
 ימה, פרמא עשרי גריצין,
 תרין עשורוני, תהי הויא
 גריצתא חדא: ו. ותשוי
 יתהון, תרפין סדרין שית

רס"ג (ו) המערכת, במערכת.

(ז) על המערכת, על כל מערכת.

רמב"ן ואתה תצוה (שמות כז כ) לא נאמרה אלא על סדר מלאכת

המשכן לפרש צורך המנורה, וכך משמעה ואתה סופך לצוות

את בני ישראל על כך, לשון רש"י. ואיננו נכון בעיני שאין

הפרשה ההיא סמוכה לפרשת המנורה⁶⁶, וכבר נאמר ויעל

הנרות לפני ה' כאשר צוה ה' את משה (שמות מ כה). והנה

המצוה והמעשה נזכרים ונעשים כבר⁶⁷, אבל צורך הפרשה

הזאת לשני דברים, ששם ציוה ויקחו אליך תרומה, מאת בני

ישראל⁶⁸, כלומר מאת כל איש אשר נמצא אתו שמן זית

זך למאור עם שאר תרומת המשכן, וכן עשו כמו שנאמר

והנשיאים הביאו וגו' את הכושם ואת השמן למאור (שמות

לה כז-כח), ואע"פ שאמר שם חוקת עולם לדורותם (שם כז

כא)⁶⁹ הוא על ההדלקה, ועכשיו כלה השמן ההוא שהביאו

הנשיאים נדבה, וציוה שיקחו בני ישראל משל ציבור לדורותם

שמן זית זך כתית כשמן הראשון, כטעם ויקחו אליך פרה

אדומה (במדבר יט ב), שיבקשו אותה ויביאוה הציבור. ושם

עוד לא אמר אלא יערוך אותו אהרן ובניו וגו' (שמות כז

כא), והיה במשמע על המנורה או בלא מנורה אם תשבר או

תאבד כאשר היה בשובם מן הגולה⁷⁰, ועכשיו אמר בפירוש על

המנורה הטהורה שלא ידליקו אלא על מנורה הטהורה. ומדרש

רבוחינו⁷¹: על המנורה הטהורה, על טהרה של מנורה שלא

יסמכם בקסמים ובצורות. יערוך את הנרות לפני ה', שלא

יתקן מבחוץ ויכניס. תמיד, אף בשבת, תמיד, אף בטומאה.

66 ע"י רא"ם שכתב שאם כוונת הרמב"ן על פרשת ואתה תצוה שאינה סמוכה לפרשת

המנורה אינה טענה, כי רצה לגמור תחילה מעשה המשכן, ואם כוונתו לפרשה הזאת,

הרי הזכיר בכאן מעשה אפיית לחם הפנים, אע"פ שלא נזכר פה השולחן. 67 ע"י

רא"ם שתירץ שפרשה זאת נאמרה קודם הקמת המשכן, ורש"י לא בא לתרץ אלא

כפל שתי הפרשיות. 68 [כלומר הציווי שם לקחת שמן זית הכוונה בדרך

של תרומה]. 69 [ומשמע שאינו תרומה אלא חובה]. 70 במדבר רבה

טו, ז: ולפיכך כשחבר בית המקדש נגנזה המנורה, וזה אחד מחמשה דברים שנגנזו:

הארון והמנורה וכי. וכל זה היה כשחבר הבית בראשונה. 71 ת"כ פרשתא יג

חזקוני

בקסמים ובצורות³. לפני ה', שלא יתקן בחוץ ויכניס

בפנים⁴.

(ה) שתיים עשרה חלות, במספר השבטים⁵, והן לחם הפנים.

החלה האחת, כל לישתה ועריכתה לא יהיה אלא אחת אחת⁶.

(ו) ושמת אותם, שירדו לתנור שתיים שתיים⁷. ושמת אותם,

שלושה רפוסים היו שם: אחד לדפוס כשהיא בצק, ואחד לאופו

בתוך התנור, ואחד שנותן בו כשהן נאפות כדי שלא

יתקלקלו⁸. שתיים מערכות, בשני ראשי השולחן. שש המערכת

על השולחן הטהור, שש חלות זו על גב זו באחד משני

ראשי השולחן, ושש חלות אחרות זו על גב זו על ראשו השני,

3 שם יב. 4 שם. 5 ראב"ע פסוק 1. 6 ת"כ פרק

יח ב. 7 שם. 8 שמות כה כט. 9 "ועליו" פירושו:

(ו) שש המערכת, שש חלות המערכת האחת¹⁶. השלחן הטהור, רש"י

של זהב טהור. דבר אחר: ¹⁷ על טהרו של שלחן, שלא יהיו

הסניפיץ מגביהין את הלחם מעל גבי השלחן.

(ז) ונתת על המערכת, על כל אחת משתי המערכות¹⁸, הרי שני

בזיכי לבונה, מלוא קומץ לכל אחת¹⁹. והיתה הלבונה הזאת

ללחם לאזכרה, שאין מן הלחם לגבוה כלום²⁰, אלא הלבונה

נקטרת כשמסלקין אותו בכל שבת ושבת, והיא לזכרון ללחם,

שעל ידה הוא נזכר למעלה בקומץ שהוא אזכרה²¹ למנחה.

16 [ת"כ פרק יח ג]. 17 [ת"כ שם ד]. 18 [שם ה]. 19 [שם

ז]. 20 [ראה ספר החינוך מצוה צו]. 21 [לעיל ב ב].

(ה) ולקחת סלת, בציווי⁹⁵. וכן ואפית אותה⁹⁶, ובאה זו המלה ראב"ע

מלרע והיא זרה⁹⁷.

(ו) שתיים מערכות, במספר השבטים כסוד האפור והחושן⁹⁸,

או שני עשורונים כמספר המערכות. על השלחן הטהור, כנגד

שולחנות אחרים שיש שם⁹⁹, והוא לבדו מצופה זהב וזרו זהב.

(ז) והלבונה שהיתה עם הלחם היא אשה לה', והלחם לכהן.

ויתכן שהזכיר זאת הפרשה¹ בעבור שיש חיוב על ישראל לתת

עולות המועד ושמן ולחם תמיד.

95 תצוה לקחת. לא שאתה בעצמך מוכרח לעשות את

זה. 96 בציווי. 97 שהרי בו"ו ההיפוך של פעלי ל"ה בבנין קל נשארת

הנגינה תמיד מלעיל. ראה מנחת שי. 98 שבאבני שוהם ובאבני מילואים היו

מפותחים שמות שנים עשר שבטי ישראל (שמות כח ט-י, כא). 99 לעבודת

המקדש. ויעש שלחנות עשרה (דה"י ב ד ח) שמונה שלחנות עליהם ישחטו, וארכבה

שלחנות לעולה (יחזקאל מ מא-מב). 1 אחר פרשת המועדים.

מעשה הקטורת והדלקת הנרות בו הנעשים בפנים נעשים על ספורנו

ידי כהן גדול, כמו שנעשים לדורות ביום הכפורים.

(ה) ולקחת סלת, גם זה⁴⁶ נראה שנאמר אחר שלמה קצבת

לחם הפנים של נדבת המשכן המבוארת בספור "ויביאו את

המשכן אל משה" (שם לט לג).

46 כמו השמן, לעיל פסוק ב.

דפני החלה לצדי השולחן ופתחי חללה לאורך השולחן כמו חזקוני

שפירשנו בפרשת תרומה⁸.

(ז) ונתת על המערכת, אצל כל מערכת בטפח חלק שיש

בין שתי המערכות על טהרו של שולחן, כמו: ועליו מטה

מונשה (במדבר ב כ)⁹. על המערכת, מה מערכת האמור שם¹⁰

המערכת תופס שתיים מערכות, אף מערכת האמור כאן תופס

שתיים מערכות¹¹. והיתה ללחם לאזכרה, רבי שמעון אומר¹²

נאמר כאן אזכרה, ונאמר להלן אזכרה (לעיל ב ב), מה להלן

מלוא קומץ אף כאן מלוא קומץ.

אצלו. 10 בפסוק 1. 11 ת"כ פרק יח ה. 12 שם ז.

וְאַתָּה תְצַוֶּנָּה | אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ

כ. וְאַתָּה תְפַקֵּיד יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּסְבֹּן לָךְ, מִשַּׁח יִזְתָּא דְכִנְיָא, פְּתִישָׁא לְאַדְלָקָא, לְאַדְלָקָא פּוֹצִינְיָא תְרִירָא: כּא. בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא מִכְרָא

כּא אֲלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זַךְ כְּתִית לְמֶאֱוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד: בְּאֶהֱל מוֹעֵד מְחוּץ

רס"ג (כ) להעלות נר, להדליק בו את הנרות תמיד.

רשב"ם (כ) ואתה תצוה. למעלה הוא אומר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (לעיל כה ב), לפי שעה לצורך המשכן אבל כאן שצווי זה לכל הדורות לתת שמן למאור לכל שנה ושנה לכך הוא אומר ואתה תצוה, שינה הלשון, לפי שכל לשון צוואה לדורות היא. וכן הוא אומר בתורת כהנים¹ ובסיפרי² כי כל לשון ציווי אינו אלא מיד ולדורות. זך, בלא שמרים. הזיתים כתושים במכתשת כי [מן] הטחונים בריחים אינו זך כל כך.

1 ריש פרשת צו. 2 נשא א.

רמב"ן (כ) אמר הכתוב ככאן ואתה תצוה¹, בעבור שאמר במשכן

תמיד ועשית (לעיל כה יג ועוד), והוא בצווי², אמר ככאן ואתה בעצמך תצוה אליהם שיקחו אליך את שמן המאור כי אין להם דרך לעשות אותו במדבר רק אם היה אצלם משמרת, והנשיאים הביאוהו³. וטעם אליך⁴ שיביאוהו לפניו והוא יראנו אם הוא זך וכתית כראוי, וכן צו את בני ישראל ויקחו אליך (ויקרא כד ב). וטעם מאת בני ישראל (פסוק כא), שיקחו אליך השמן מאת בני ישראל מאת אשר ימצא בידם⁵. כמו שאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו (לעיל כה ב).

1 ר"ל בנוכח, ולא אמר צו את בני ישראל, בעבור שאמר בכל מעשה המשכן ועשית ופירושו על ידי אחרים, ואם היה אומר "צו" היה במשמע שיוכל לצוות ע"י אחרים, על כן אמר ואתה, בעצמך (כור והב). 2 בשביל שאמר בצוואת המשכן תמיד ועשית, והוא צווי, שתצוה להם שיעשו, אמר כאן תצוה להם שיקחו אליך שמן למאור, ואתה בעצמך תראנו אם הוא זך וכתית כראוי. ולא אמר ויעשו כי אין להם דרך לעשותו במדבר רק אם היה אצלם שמור (טור). 3 להלן לה, כו-כח. ולא כראב"ע שכתב כאן שהנשיאים הביאו רק שמן המשחה, ושמן למאור היה חייב הציבור. 4 הוקשה לו שלפי פירושו שאין הצוואה ככאן אלא על מה שהוא עשוי מכבר, מהו אמרו ויקחו אליך, היה להם להוליכו לאהרן המדליק, לכן אמר וטעם אליך זכוי (אבהב). 5 זה שאמר הכתוב מאת בני ישראל אינו מוסב על חוקת עולם אלא על תחלת הענין: ויקחו אליך מאת בני ישראל אשר ימצא בידם כמ"ש מאת כל איש וגו'.

חזקוני (כ) ואתה תצוה, לאחר שגמר לומר כל צווי מלאכת המשכן פירש

לו היאך יתקנו לו אורה, וכן מצינו במעשה בראשית, לאחר שנבראו כל עניני הארץ¹ תיקן להם אורה². ואין כאן עיקר המצוה עד פרשת בהעלותך³, וה"ק: ואתה תצוה, לעתיד כשיבנה המשכן, ויקחו אליך שמן. תצוה את בני ישראל, שינה לשון מצוה זו מלשון שאר המצוות, לפי שהיא לזמן ארוך⁴, הוא שאמרו רבותינו⁵: כל מקום שנא' צו אינו אלא זרוז מיד ולדורות. ויקחו אליך, לצרכך, כדי שתראה להיכן אתה נכנס ויוצא, ולא בשבילי שלאורה איני צריך⁶, וראיה לדבר: מחוץ לפרכת אשר על העדות יערוך אותו (פסוק כא), אבל למעלה כתיב: ויקחו לי תרומה (כה ב), לשמי, בשבילי תהיה. שמן זית זך כתיב, לפי שסתם הכתוב דבריו בפרשת תרומה⁷ פירש לך כאן איזה שמן. זך, פרש"י: בלא שמרים, כמו ששינו במנחות⁸ מגרגרו בראש הזית וכו'. להלן

1 ביום השלישי. 2 ביום הרביעי. 3 במדבר ח. 4 כלומר מצוה עולמית, לא חד פעמית כמצות בניית המשכן. 5 קידושין כט א. 6 [מנחות פו ב]. 7 ואמר סתם שמן למאור (לעיל כה, ה) פ"י ככאן איזה שמן, שלא יביאו אלא זך כתיב ופ"י מה יעשה ממנה ומי מדליק את המנורה (בכור שור). 8 פ"א במשנה.

(כ) ואתה תצוה. זך, בלי שמרים, כמו ששינו במנחות¹: מגרגרו² רש"י

בראש הזית וכו'. כתיב, הזיתים, כותש במכתשת, ואינו טוחנן בריחים כדי שלא יהו בו שמרים, ואחר שהוציא טיפה ראשונה מכניסין לריחים וטוחנן, והשמן השני פסול למנורה וכשר למנחות³, שנאמר: כתיב למאור, ולא כתיב למנחות⁴. להעלת נר תמיד, מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה⁵. תמיד, כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר: עולת תמיד (במדבר כח ו), ואינה אלא מיום ליום. וכן במנחת חביתין נאמר: תמיד (ויקרא ו יג), ואינה אלא: מחציתה בכקר ומחציתה בערב (שם). אבל "תמיד" האמור בלחם הפנים (ויקרא כד ח)⁶ לשבת הוא.

1 פ"א. 2 לוקט בראש האילן אחד אחד מאותן שנתכשלו שם כבר יפה. 3 מנחות שם. 4 כלומר אבל למנחות לאו דוקא כתיב אלא רצה כתיב רצה בלתי כתיב (ספר זכרון). 5 שבת כא א. 6 כלומר אבל תמיד הנאמר בלחם הפנים אין להביא ראיה ממנו, כי מאחר שהוא מונח על השלחן משבת לשבת הוא באמת נקרא תמיד (דב"ק טוב).

לדעת אמת אם לכבך יאווה ראה כל גויה לנכבד בנהו¹ ראב"ע ואורים ותומים וסודם אהוה בסתר בסדר ואתה תצוה האירן

(כ) ואתה תצוה, אזכיר בתחילה טעם לדבך הפרשה², כי כאשר השלים לספר כל כלי הקדש, והפרוכת והמשכן והאהל והמכסה, ומזבח העולה והחצר והמסך³ החל לפרש משרתי המשכן, ומה היא עבודתם בעצמם אין זר אתם. והחל שיעלו נרות בשמן זית, לא בשמן זר⁴. ואלה המשרתים ראויים להיות נכרים ונבדלים במשפחותם, גם במלבושיהם. והזכיר הכתוב זה אחר זה. ואחר כן הזכיר, שהם חייבים ללמד שבעת ימי המלוואים, שילמדו משה וירגילם. ואחר כן ישרתו ויעלו עולות התמיד על מזבח

1 מה שנכבד יותר הוא נסתר יותר, כמו הנשמה הנכבדת בגוף האדם. נזה כאן כינוי נוסף לגויה. כך אורים ותומים נכבדים בבגדי כהן. 2 סמיכות הפרשה לקודמה. 3 כנראה הכוונה למסך החצר וגם למסך המשכן. 4 ממין אחר.

(כ) ואתה תצוה, טעם תצוה, מצוה על הציבור לתת תמיד שמן זית. וכן צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי

(במדבר כח ב). יש אומרים, כי זך תואר השמן. ולפי דעתי שהוא תואר הזית שיהיה מובחר. והער, שיש אחריו כתיב¹ גם הוא תואר, מגזר וכתות (ויקרא כב כד). וטעם להעלות, בעבור שמנהג אור הנר להעלות להב כי הוא מגזרת האש².

1 לשון שחל רק על זיתים ולא על שמן. 2 מתולדת האש ותכונתו.

(כ) ואתה תצוה, הנה מה שאמר ער עכשו "ועשית" יובן שיעשה על ידי אחר, וזה שיצוה לאומנים שיעשו¹, ולפיכך באלו השלוש מצוות שצוה הנה אמר "ואתה", להודיעו שיעשה הוא בעצמו, שיצוה לישראל על עשיית השמן, ושיקריב אליו את אהרן ובניו, ושידבר אל כל חכמי לב. ויקחו אליך, כשיצטרך², וזה יהיה בכלות השמן למאור שהתנדבו עתה בנדבת המשכן, שלא יחשבו שתהיה מצות הדלקת המנורה מצות שעה בשמן ההוא שהתנדבו בלבד.

1 רמב"ן. 2 בעתיד, כי עכשיו עדיין היה להם שמן.

הך תקנתא בגמרא יט לומר דלא רצו לחקון
צבועה ומחמת חומר טבועת שקר כהא דאמרינן
צגיטין ליה מנעו מלהטביעה, נדר הרי אשכחן
צש"ס דצגני דרצ קיל לחו נדרי ויש לחוש
שתעצור, ע"כ קתמו הדנה, אבל צומנינו
דלא קיל נדרא שפיר יט לקטון על נדר נד"ר:

ס' הצ"ה.

**קב' ידי"כ הרצ המו"ב יו"ש שלשלת היוחסין וניה
רוב בעריש וויינבערג כי בהראקא.**

יחרתו הגיעני וונה שעיר כחיר למה לא ילפו
בליחות צקידושין ונקרא דוחתה תלום
והיינו שהקציה ליה לו שהוא צעלנו יורה לשראל
אבל אי לאו אתה רק לו או דבר יכול ללוות
ע"י שליח. הנה דבר זה לא נזכר בדברי חז"ל
ורש"י ז"ל בפירוש התורה פי אמור נראה דנפרש
ואתה תלום היינו שעתיד אתה ללוות יעו"ש,
ויחכן דגם בלשון לו לחוד אינו יכוין לעשות
שליחות, אך צנוצין עה"ת ר"פ תלום כהז כן
דלשון ואתה ש"יורה צעלנו ולא ע"י אחרים ומובח
דאי לאו ואתה ה"י יכול ללוות ע"י אחר וע"כ
נעטם שליחות וצחתי"ס עה"ת ר"פ תלום הביא
דברי הרנוצין הכ"ל — ולענין ל"ע דאף לפי
האמת דשליחו ש"א כמותו ומכ"מ אפשר גם בלשון
לו לחוד"י לא ה"י יכול לעשות נרעיה שליח לאחר
בנוקמו ללוות דהא גם צגיטין דילפינן שליחות
אעפ"כ אמרינן צגיטין כ"ע לרש"י דלא ישלחו
ציד אחר אם לא בחלה וכתבו תוס' שם הא
דילפינן מישלח ושלחה היינו הי"כ שאין צעל
ונקפיד יעו"ש אלמא דונקתמו קפיד והכא צ"רי
הש"ת ודאי יט קפידא דהרי אמרינן צגיטין
ל"ד וליעל אהרן וליגנר ומשה וכו' כיון דנעשה
נפי הגזרה גמר ונקתינעא ונתה ע"י יע"ש.
ואפשר שדעת הרנוצין ז"ל דהא דבלא חלה אי
לעשות שליח היא רק מדרצין אבל מה"ת בכל
ענין יכול לעשות שליח והדבר תלוי צ"י תירוצי
הר"ן צגיטין סס וריטצ"א דלטינויא קנאס היא רק
מדרצין ומסוס דאיכא אנשי דקפדי, ולטינויא
צתרא מה"ת וקרא דושלח בגלי דעמו דאינו נקפיד
ואתי רצין ופירשו דחלה לא קפיד יעו"ש ועמ"ש
צזה צקצרי ו"פ אה"ע ס"י קנאס קע"י ל"ה.
וכאם דרנוצין יקצור כטינויא קנאס דר"ן, ואף
צזה יש לדון דל"כ גם צ"כחוב ואתה יכול לעשות
שליח לליטנא דאמרינן שס צגיטין דאת הולך נמי
נשוי שליח בחלה וכן פסק הר"ש שם ולפי טינויא
קנאס דר"ן כיון דחלה עושה שליח הא דצאינו
חילה אינו עושה היא רק מדרצין וא"כ גם
שכתב ואתה ה"י יכול ללוות ע"י אחר, וניה יט
לוור דבלשון צ"א לא דייקין כ"כ אבל לשון
התורה ויחור תיבת ואתה דרשין למעוטי לא
ע"י אחר, ועדיין ל"ע דאף אם לא נכתב ואתה
רק בלשון לו הא מילי לא מיוקרי לשליח כוונ
הקדש ונדר והפקר דליחא ע"י שליח ועי' צחתי"ס
רעק"א לנשכיות ר"פ השולח שבי דתלוי צפלוגאס
דלוור אמרו אי כשר יעו"ש וא"כ למאן דאמר
לוור אמרו פסול גם בלא לשון ואתה לא מלי
ונשוי שליח, ואולי דיבור הקציה הוי כונעשה אינו
צכלל נשוי כדיליף צצבת קייט ונקרא דצדבר
ד' שונים נעשו ועכ"פ אין לתקשות על הש"ס
קידושין

שמוקפוק הצ"י להחיר יט לקטון עליי וגם צחתי"ס
נערי"ט ח"א כחצ דלא חשו רק צמוקס דלמפטר
לחצברר יעו"ש דכל לשונו מורה כחצו"ז הכ"ל.
ועוד דכתב סס דהדבר חידוש לעגן חטה ומחמת
חשש הלכות חכמה לכהונה וצו דלא לחסיף
פי' יעו"ש, אי"כ יט לוור דדוקא סס חסו צחלכה
צרתה למדה"י דאיכא רובא ט"ס לה צן דרוב
נחמערות ויולדת ופטורה ומחלי"ה ואתה מלריכה
כרוז לכהונה כו"ש חוק' יצמות ל"ז דאיכא
רובא יעו"ש, אבל צ"ד יט לוור דאדרצא עפ"י
הרוב צבר מת הן ועכ"פ גם אם נשוי לסקק
עכ"פ אין רוב שאל חלי"ה והא דכיתן לו צן ומה
צנה ואח"כ מת צעלה גם סס הרי אין האשה
נאמנת שנת צנה, אי"כ נקתמו צנה חי ויחודע
הדבר וילריכה כרוז לכהונה אבל צ"ד עכ"פ
אין רוב שהן מי אין לחוש כ"כ:

ומה שקטון כה"ר להחירה צלא חלי"ה ע"י
שאמרה האשה שא"ש מאנשי חיל ה"י
אלה זה כשתי שנים והראו לו פאטאגראפיען
טוכים וצחוכס גם הפאטאגראף מננה ואמר
טכזה ראה צצ"י וכיון דנשצה אין עוד חשש
וצחוקת חיים הוא, לעכ"ד קשה לקטון ע"ז חדא
דאין העד לפנינו והאשה צעלנה אינה נאמנה
כלל לפטור אי"ע מהיצס כמצו"א ק"י קצ"ז ועוד
דאף אם העד ה"י לפנינו הרי לענין הכרה
צצ"ע רצ"ס חולקים דל"מ ע"צ"ע ע"י הכרת
פאטאגראף, ועוד דהרי לענין זה לדעת הר"ש
והרא"ד צגיטין שני עדים כשרים דצכיתן לי צן
אין ע"א נאמן דלאו מילתא דעלי"ג היא וה"כ ונה
שאמר העד שה"י צצ"י אינו נאמן דדוקא
צלוור ונה הוי עלי"ג דלמא יציא נש"א"כ צלוור
שראוהו חי אינו עלי"ג והא דע"א לוור מת
וע"א לוור חי אי"כירה צבר כהז הצ"ס ק"י י"ז
כיון דהאמרינו ע"א לוור ונה האמרינו לזה שאומר
מי' להכחיש יעו"ש, נכו אין צעורה זה כרוס
וגם נה שאמר אי שראה על נכתב עתון ר"ה
י' זלוויק'י ור"ה לוור שהכונה יוקף זלוויעלקי
הנה אבהי נחקר שס עירו דלרוב הפוסקים אף
צצמו וקס אציו צגיטין נמי טס עירו מוכ"ש
צצמו וביכ"י וצפרט לדון על ר"ת, ונה שאמרה
האשה טגס להמגיטריחט צא כ"יר טנצצה צנה
הנה יש לדון אם ערכאוה נאמנים צזה, אף
להחתי"ס שהק"ל צעדות ערכאות היינו כיון טגס
ע"א נאמן אפילו פסול ע"כ ערכאות מיהונני, אבל
הכא הרי צגיטין שני עדים יתכן דאין ערכאות
נאמנים, וצפרט שבפי הנראה לא ראה כח"ר
גוף הבהז רק האשה לוורת כן דאינו כלום
ועוד דצצ"י ג"כ חוכך הוסיפות יעקב להחומר
ד"ש לחוש מניחה ונחמת ל"ג וצפרט עכ"פ
צבר עצרו ערך צ' שנים טנצצה ויחור ואין
חזון ונונו י"ל דלכ"ע יש חשש שנת וצפרט צצן
יחיד לכן לפענ"ד קשה הדבר להקל צלי חלי"ה
וצפרט שבפי הנראה היצס לפנינו ואינו עכ"פ
צעדינה אחרה, והחשש שאתה מלריכה כרוז
לכהונה שהוא רק חשש יט לנו עמודים גדולים
לקטון ע"כ לפענ"ד הדבר הנכון שתחלוץ ויה"י
מוחרת להנשא צלי טוס פיקפוק, דגם אם כיווא
דגם צזה יש חשש דהלרכה כרוז לכהונה עכ"פ
צדיעצד טחל"ה ודאי וותרת כו"ש רנוצין
צנולחמות יצמות, וא"כ עכ"פ צלירוף דחדור
הנחה עדי"ר יט לקטון לכתחלה, והא דלא נזכר

ע'ד קושייתו צהא דגנצ ולא כתיאשו הצנעלים
 שניהם אינם יכולים להקדישו זה לפי
 שאינו שלו וזה לפי שאינו זרשותו מדוע לא יוכל
 הגזלן להקדיש הא כהצו תוס' סנת כ"ח צכפה
 סנתחו לקפר דטהור ון הנדרס דכיון דכאקר
 צהנאה חסוץ סינוי מעשה איכ כשהקדישו הגזלן
 וכאקר צהנאה הוי סינוי מעשה ודאי דכ"ז שאינו
 שלו אין צידו להקדישו כינאל להקדישו וכייתו
 צאין כלי' כמו גיטה וחלירה צאין כלי' והנה עה
 קדן כ"ת דליקור הנאה חסוץ סינוי מעשה
 לקנותו צכך ליתאל דהא צציק ליח צגזל חנן
 ועבר על"י הפסח אומר לו הש"ל, הכי דאף
 דכאקר צהנאה לא קנאו צשינו, וצתשו צית
 יחאק או"ח סי' כ"ח הקשה ע"ד תוס' סנת כ"ח
 הנ"ל מהא דצ"ק ורנא לומר גס דכאן דליקור
 צהנאה אינו יכול לקנותו ח"א דהא עבואר
 להדיא צגיטין כ"ג דושריה לא הוי סינוי מעשה
 אף דכאקר ע"י כיון דהוי הש"ל, ולי"ט היזק
 וכתי"ש תוס' גס, ולכאורה חשצתי לומר דתוס'
 לשיטתייהו סכתצו צרי"ט צ"צ דכלאים צברים הוי
 שפיר היזק ניכר דכל הרואה כלאים יודע
 שיאקרו אצל מנואל תרומה אף שרואין השרץ
 על"י אימור לא הוכסר וא"כ צכפה סנהנתו
 לקפר דמיירי צברכתו סצ"צ הקפר כדאי סנהדרין
 ע"ח והכל רואין שנאקר ונש"כ צחנן ועבר
 עליו הפסח דאחר הפסח שמהצ"ו, הרואה אותו
 אינו יודע אס עבר על"י הפסח, ונאקר אנה"ס
 לא חסוץ סינוי גס צתוך הפסח דהוי סינוי
 החורר לצרייתו אחר הפסח, אולם צאנת ז"א דהא
 למ"ד הזננה ונלחא היא אונרינן צסנהדרין ע"ח
 דהא דכתנתו לקפר טהור ון הנדרס הייט
 צהזננה צעלנא אף שלא כרכחו וזה ודאי הוי
 היזק שאינו ניכר ואפ"ה הוי ש"ע לעהר מידי
 עוונאה, וע"כ ל"ל ולחלק דדוקא לענין קנין ע"י
 סינוי מעשה צציען סינוי מעשה הכיכר ונש"כ
 לענין סינוי מעשה לחעלות מידי עוונאה אף
 שאינו ניכר הוי סינוי מעשה, עכ"פ צגנצ וגזלן
 אין ונקוס לוונר דע"י הקדישו שאקרו צהנאה
 קנאו דהאי סינוי ונעשה שאינו ניכר ואינו מועיל
 לענין קנין אף עפ"י דרכו צפשיעות ה"י י'
 להקשות לפי שיטת תוס' צ"ק ס"ז ד"ה הא
 דשינוי השס גרידא קינה צלי סינוי מעשה
 והא דגנצ וגזלן הקדישו הקדש לצהר יאוש דוקא
 נאסו דלפני יאוש אין חל גס הקדש דעדיין
 היא של צעלים ותקשה דגס לפני יאוש כינאל
 דמועיל גס הקדש דהא אס יועיל יאשה הגזלן
 צשינוי השס וכינאל דשינוי השס וזכיייתו צאין
 כאחד דהא גס לצתר יאוש הקשה רש"א הא"ך
 יוכל להקדישו הא אינו שלו ותירן דע"י סינוי
 השס נעשה שלו וכיייתו והקדישו צאין כאחד
 והוצא צקלה"ח ס' ש"ג וא"כ גס לפני יאוש
 כינאל כן, אונס הדצר נכון דגס צהא דאונרו
 גיטה וחלירה צאין כאחד כצר הוכיח צקלה"ח
 ס"י ס"ו דצנתון ונתנה לא' על חלירו יתן השטר
 ונתנה צחלר לא קנה החלר ולי"א דחלירו וזכיייתו
 צאין כאחד והקציר לחלק דדוקא צנע
 דלי"צ זכ"י רק כחינה אונרינן צאין כאחד אצל
 צטרט ונתנה דציען זכ"י ל"א כן יעו"ש, וצאנת
 צפשיעות יותר יש לוונר דדוקא צחלר דגס ונקודס
 לכן ה"י חלירה רק ק"ד הצעל שולט על"י וכן
 ציר דעבר דהא גופו הוא רק שהאדון מושל צו

קידושין למה לא מדייק מזה צהיות שאין הדבר
 מנואר צרצרי חז"ל, ויש לדון עוצא צדצרי
 הרמזין הנ"ל וכתי"ש — אף לכאורה י"ס להקשות
 דכיליף שליחות וקרא דועשית מנורת זה וכן
 צשאר הכלים אף צצאונת משה לא עשה רק
 צללאל וע"כ דשליחו ש"א כמותו ועי' רמזין ר"פ
 תורה דמייתי מזה אצל י"ל עפיינו דאונרינן
 צמדרס פי תשא דאונר הקציה למרעיה מלך
 אחת ואין דרך מלך לעשות מלככה איכ קרא
 דועשית היינו צציוי וא"א למילף מזה שליחות
 לכתי"ה — מידי דצרי אזכור דצר פלא דחיתא
 צמדרס תחומאל דריח קגן הכהנים העיד שהמנורה
 ה"הה דולקת מריה עד ר"ה והוא פלאי דהא
 מורה להטיב הנרות ולהדליק צכל יוס והאיך
 קיינו מורה זו אס לא הדליקה צכל השנה
 והיתה דולקת צנכ והש"ת יאיר עיינו צתו"ס' :

ס' ס'צ'ו

להרב הגדול מריה בן ציון כ"י ראצדק
 האזינין.

בדבר הגט שנשלח לשם מלייפליג וס' אצי
 האשה אליעזר, ותחת הז' יש כתיב
 גרר וכפי סכ' הנוקד כחצ ונקודס הז' ארוכה
 כמו טון פשוטה וגרר קלת ויש חשש צזה מנחת
 חית ואף שהנוקד כחצ שהיסיף הקופר דיו
 וצכ"ג, לא הוי חית הכי עכ"פ גס ומחילה ה"י
 כון פשוטה ואח"כ ע"י הגרר נעשה ז' וכתי"ר כ"י
 דאפשר ומחילה כחצ הז' כמו וא"ו ארוכה ונחא
 ועשה כמו ז"ין וצזה לע"ק אס ונה"י, ועי' צסה"ג
 קנ"י קכ"ד צצרכת הנו"ס משמע דאס כחצ ארוך
 כמו כון פסול אף דרון היא כלורת ז"ין יעו"ש
 וצספרי מ"פ גס, ומכ"ע הכא כיון דז"ין סכתצ
 כמו ואו צרא"ש א' פסול איכ ונה שהוסיף אח"כ
 לעשות ז"ין הוי כתיבה, וגס יפה לידד כתי"ר
 עפ"י דצ"נו דהעצרת קולנוס מהכי להחיר אף
 שנתחילה ה"י ח"ת ודצרי הצ"ע הוצאו צפ"ת ס"י
 קכ"ה ס"ק ט"ו, וגס מ"ש כתי"ר להקל כיון דשס
 אצי האשה אס לא נכתצ כשר גס ח"ת אינו
 פוסל, יפה כחצ וכ"ע מדרצרי הג"פ הוצא צפ"ת
 דצטופס כשר ח"ת יעו"ש הרי דלא הוי כשינה,
 אף עצ"י ק"ל למגילה כחצ דח"ת גרע ונשו"ה
 ונגילה סכתצו קלת תיצות ע"י ח"ת פסול וגרע
 ונשו"ה לגונרי והציא מחוס' ומגילה ט' דלא
 נכתצ כהלכתו גרע יעו"ש דצרי תנוי"ס ועכ"פ
 לבנין גט צודאי אינו כן וכל דלא נכתצ כשר
 ה"ה צח"ת, ואונס צנוצ"י מה"ת ס"י ק"ג כחצ
 דגט ע"י שליח חומר טפי ואינו מוכח ונתוכו
 צלא כחצ גס אצי האשה יעו"ש איכ גס צח"ת
 יש להחמיר, אצל הרי צנוק"ע תקיל כוצ"י שס
 וצכ"ד יש ללרף עוד סצרת הצ"ע צהצ"ר עליו
 קולנוס דמה"י, וכתי"ר ונלשון הנוקד העצ"ר
 קולנוס הקופר על כל האות והנוקד כצר כסע
 נעס והוי חשש עיגון ע"כ יש להקל ליתן לה
 הגט כלעני"ד :

ס' ס'צ"ו

לכ' הרב הגדול החו"צ מריה מאיר לנדא כ"י.

ב כמה מקטירין ממנה בכל יום וכו'. פ"ק דכריתות (דף ק"ו: ו) ופ"ד דיומא (דף ק"א:). **מזבח שנעקר מקטירין הקטרת במקומו.** מימרא פ' קדשי קדשים (זבחים נ"ט:). **וקטרת שפקעה מעל המזבח אפילו קרמין שבה אין מחזירין אותה.** מימרא פרק הקומץ רב (דף כ"ו:). **ופירש"י** אפילו קרמין שלמים ותשבים שבה:

ג בעת שמקטירין הקטורת בהיכל וכו'. בספ"ק דכלים ואימא צ"ל טרף נקלפ"י (דף מ"ד). **וכתב רבינו צנת שמקטירין הקטרת בהיכל בכל יום לרמוז על מה שכתב בגמרא דבקטרת יוה"כ שהוא לפני ולפנים אין לריך לפירוש אלא מההיכל שהוא קרוב אל מנין האולם ולמזבח אין לריך לפירוש. ומ"ש וכן צעשה שיכנס בדם חטאות הנעשות בפנים וכו'.** ברייתא וגמרא שם: **ד ביצד סדר הקטרת הקטורת בכל יום וכו'.** פ"ג ג' דתמיד (דף ל"א:). **ומ"ש מי שזכה בקטרת נוטל כלי מלא קטרת ונדרש וכו'.** בפרק ו' דתמיד (דף ל"ג:).

ה כתב הרמב"ד וכיצד חותה וכו'. עד שנמאלכו במערכה א"ל אין זה בנוסחא המדויקת לענין קטרת אלא לענין תרומת הדשן עכ"ל. ואני אומר שפסוק דמתני' שפ' הנוכח משמע על ענין קטרת מיתניא ואיני יודע *נוסחא אחרת:

ז ומ"ש ומקדים הפניהם זה שדישן המזבח הפנימי וכו'. עד ויקטיר המקטיר וישתחוה ויצא. בפרק ו' דתמיד שם:

י דישון המנורה וכו'. יתבאר בסמוך: והדלקת הנרות דוחה את השבת ואת הטומאה וכו'. בתורת הכהנים פרשת אמור: וכמה

*[ע"י בתו"ט משנה ג' פרק ד' דיומא]:

השנת הרמב"ד

*וכיצד חותה וכו' עד שנתאכלו במערכה. א"ל אין זה בנוסחא המדויקת לענין קטרת אלא לענין תרומת הדשן:

ג פורשין הכל מבין האולם ולמזבח וכו'. צ"ל טרף נקלפי (דף מ"ד). אמרו לפורשין בשעת מתן פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי ע"א ואמרו שם בגמרא אמאי כפרה מיום הכפורים כלומר דביום הכפורים כתיב וכל אדם לא יהיה צאהל מועד צבאו לכפר בקדש וגו'. ומה שכתב רבינו ז"ל שיה"כ הוא בנין אב אע"ג דבגמרא אמרו דג"ש הוא אפטר דהוא מפרש לאמאי כפרה כפרה לא ג"ש גמורה הוא למחן קושיה התוס' ז"ל שהקשו דפר כהן משיח לא כתיב ביה כפרה ולכן מפרש דהך אמאי כפרה כפרה הוא כמו בנין אב כלומר כיון דהך הוא כפרה למדנו דבני מיה"כ שהוא כפרה ואומה הכפרה היא בנין אב לכולם. וק"ל נראה כן מ"ש רבינו ז"ל בפירוש המושגה בנסכת תמיד פרק ששי שכתב שם ולמדנו כל זה שנאמר וכל אדם לא יהיה צאהל מועד אמאי כפרה כפרה מיה"כ איו כפרה שמתיה בקדשים ע"כ. עוד נבאר שם דפורשין מן ההיכל בשעת מתן דמים ולפני ולפנים כי היכי דפורש מקטורת דלפני ולפנים אצל מן האולם אין פורשין מקדושה דלפני ולפנים ללל. ורבינו ז"ל צהל' עבודת יוה"כ פ"ד כמד דפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה דלפני ולפנים ולא כתב שם שפורשין בשעת מתן דמים דלפני ולפנים. והרב צעל כ"מ ז"ל הריגה שם צה:

ד ביצד סדר הקטרת הקטורת וכו'. סדר הדברים כמד רבינו ז"ל לקמן בפ"ו וכאן לא הקפיד על הסדר להטבת חמש נרות קודמת לקטורת ותחילה הוא מ"ש לקמן דישון המנורה והטבת הנרות וכו' ולא צ"ל לצאר כאן אלא ענין הקטורת דבדידיה קא עסיק ואינו מקפיד בענין הסדר: ומכסה את הכף בבגד קטן וכו'. במשנה פ"ה דתמיד (דף ל"ג). אמרו וכתבו מנוטלת היתה עליו מלמעלה וכאן פירש דהוי על הכף ובפירוש המשנה פירש דהוי על הצוק:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ב כמה מקטירין ממנה בכל יום וכו'. פ"ק דכריתות (דף ק"ו: ו) ופ"ד דיומא (דף ק"א:). **מזבח שנעקר מקטירין הקטרת במקומו.** מימרא פ' קדשי קדשים (זבחים נ"ט:). **וקטרת שפקעה מעל המזבח אפילו קרמין שבה אין מחזירין אותה.** מימרא פרק הקומץ רב (דף כ"ו:). **ופירש"י** אפילו קרמין שלמים ותשבים שבה:

ב כמה מקטירין ממנה בכל יום. משקל מאה דינרין. חמשים בבוקר וחמשים בין הערבים. מזבח שנעקר מקטירין הקטורת במקומו. **וקטרת שפקעה מעל המזבח אפילו קרמין שבה אין מחזירין אותה:** **ג בעת שמקטירין הקטורת בהיכל בכל יום פורשין כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח לא יהיה שם אדם עד שיצא זה שהקטיר הקטרת. וכן בשעה שיכנס בדם חטאות הנעשות בפנים פורשים הכל מבין האולם ולמזבח עד שיצא שנאמר וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקודש וגו' בנין אב לכל כפרה שבקודש שלא יהא שם אדם: ד' כיצד סדר הקטרת הקטורת בכל יום.** מי שזכה בדישון המזבח הפנימי נכנס בכלי קודש וטני היה שמו ושל זהב היה ומחזיק קביים וחצי. מניח המני בארץ לפניו וחופן בידיו האפר והפחם שבתוך המזבח ונותן לתוך המני. ובאחרונה מכבד את השאר לתוכו ומניחו שם בהיכל ויוצא. ומי שזכה בקטרת נוטל כלי מלא קטורת גדושה. וכסוי היה לו ובנדך היה שמו ונותן הבנדך בתוך כלי אחר וכף היה שמו. ומכסה את הכף בבגד קטן ואוחז הכף בידו ונכנס עמו אחד במחתה של אש בידו: **ה** *וכיצד חותה. זה שזכה במחתה לוקח מחתה של כסף ועולה לראש המזבח ומפנה את הגחלים אילך ואילך. ונוטל מן הגחלים שנתאכלו במערכה שניה.

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

ה ועולה לראש המזבח וכו'. הרי"א ז"ל השיג על רבינו ז"ל דלא נאמר זה לפי הנוסחא האמיתית אלא בתרומת הדשן וטעמו דהתם צענין שיהיה הגחלים מאוכלות ויהיו קרובות לדשן וגם התם לריך שיפנה אילך ואילך כדי שיקח מהגחלים של איברים שנשרפו ולא מהעצים אצל כאן אין טעם לשום אחד מהדברים דלמה לי כאן מאוכלות וגם למה לריך שיפנה אילך ואילך. זהו טעמו של הרי"א ז"ל: אם נתפורז מן הגחלים כמו קב או פחות וכו'. מתפורז קב משום דחומה בשל ד' קצין ומערה בשל ג' ולכן מתפורז קב צודאי:

עבודה. הלכות תמידין ומוספין פ"ג

יא וכמה שמן הוא נותן לכל נר וכו'. משנה יב' וכו'. שמי מדות (דף פ"ח). ומ"ש ואין מחנכין את המנורה וכו'. משנה כ"ג' החכלת (דף מ"ט):

יב מהו דישון המנורה כל נר שכבה מסיר הפתילה וכו'. שמי מדות (דף פ"ח): נר שכבה נדשן השמן נדשנה הפתילה כיצד עושה מטיבה ונותן זה שמן נמדה

ראשונה ומדליקה. ופירש"י: נר שכבה בחצי הלילה או קודם אור היום. נדשן השמן נדשנה הפתילה האי נדשן השמן לאו דוקא אלא הכי קאמר כשם שהפתילה שכבה אין לה מקנה שהרי היא נדשן כן השמן שנשאר בנר הרי היא נדשן ואין לו מקנה דהואיל ונדשנה הפתילה נדשן השמן כיצד הוא עושה מטיבה ופתיחה כל מה שגבר לתוך ונותן זה השמן ופתיחה אחרת ומדליקה. במדה ראשונה חצי כמות שנתן מתחילה או כמה שחכמה כמה שזרק לתוך. ומ"ש והדלקת הנרות היא הטובתם זהו דעת רבינו שהוא סובר שגם בנר מדליק הנרות כדי כתיב והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בנר בנר בהטיו את הנרות פירוש בהטיו בהדליקו. והאחרונים מולקיס עליו ואומרים שאין הדלקת הנרות אלא בין הערבים ופירוש בהטיו אינו הדלקה אלא מיקון הפתילות וכל זה תמלא באורך במשניות הרשב"א סי' *ש"ט ומ"ט. ומדברי רש"י שכתבתי במקומו וממה שכתב בפירוש המורה נראה שדעתו דעת האחרונים וכן נראה שהוא דעת הראב"ד ממה שכתב בפרק שני מעבודת יוה"כ וכן דעת אונקלוס. ומ"ש ונר שנלאו שלא ככה מתקנו:

יג נר מערבי שכבה וכו'. בפרק ו' דתמיד. ומ"ש אבל שאר הנרות כל נר שכבה מהם מדליקו מנר חבירו בפרק ג' דתמיד (דף ל"ג): בכתב הראב"ד נר מערבי וכו'. א"א נראה מדבריו שהוא עיכוב לנר מערבי שלא להדליקו וכו'. מה שהביא מדתן מלאן שכבו מדשן ומדליקו מן הדולקין ר"ק לדחוק לדעת רבינו דלע"ג דקמני שכבו לשון רבים לאו דוקא דלא קאי אלא אחד מינייהו דהיינו נר מורחי שכל נר מערבי לעולם אינו מדליקו אלא ממוצת העולה ומפרש לה רבינו כפשטה ולא כדפירש הראב"ד דלא אחא אלא למעוטי מוצת הפנימי וזית הכירים בלנד ולא למעט הדלקתו משאר נרות אלא חף למעט הדלקתו משאר נרות אחא:

יד וב"ש וכיצד מדליקו מושך הפתילה עד שמדליקה ומחזירה לפי שהנרות קבועים במנורה. פרק שני דשבת (דף כ"ב): ומ"ש ואינו יכול להדליק בנר אחר משום בזיון. שם וכשמואל וכו' שכתב המניח משנה ט"ז וכו' בל הפתילות שאסור להדליק בהם בשבת וכו'. ברפ"ג דשבת (דף כ"א). ודקדק רבינו לכחוב במנורה משום דהתם מוחיב מדתן מבלאי מכני הכהנים ומהמיניהם היו מפקעים ומהם היו מדליק כלומר יבגדי כהונה היה בהו חכלת והוא למר שהוא מהדברים שאסור להדליק בשבת בפתיחתו ומשני שמחת בית השואבה שאני:

לח * [ו] שספי מ"ט נכתבה לפרש לוי שספי ש"ט, עיי' חו"ט ספי"ג דתמיד]:

אל"ף ב"ת והמורחיים שאמר במשנה כ"ג' שהם כתוב עליהם וי"ו וי"ן וכמו שכתב בפירוש המשנה ועל השנים שמניח אחר שהטיב הה' נרות הוא דלמר שמדשן את המורחיים ומניח את המערבי דולק וקורא מורחי שהוא מורחי לעומת האחר כמו שכתב רבינו וי"ל בפירוש המשנה ואם כן מ"ש במשנה ראשונה שמדליק מן הדולקין היינו המורחיים אבל המערביים אינו דולק מן הדולקים אלא ממוצת העולה וכמ"ש רבינו וי"ל בפירוש. ונראה דגריס רבינו וי"ל בפירוש ומלא שמי נרות מערביים דולקין וכמו דיש לנו בק"ת נוסחי דין ואפילו נאמר דגריס ומלא שני נרות מורחיים כדגריס הראב"ד והרשב"א וי"ל מ"מ אפשר לומר לדעת רבינו וי"ל דאין קורא במשנה כ"ג' מורחיים למה שקורא בפרק שלישי דפרק שלישי קורא מורחיים לוי"ו וי"ן ובפרק ששי קורא לאל"ף ב"ת ואע"ג דאין שניהם מורחיים אלא האחד קרי לשניהן כן בשביל האחד וא"כ מפ' דמדשן את המורחי ומניח את המערבי ומה שקראם חכלת מורחיים לא היו אלא בשביל האחד של ב"ת שהיא מורחית לעומת האחרת והוכרח רבינו וי"ל לומר כן כי היכי דלא תקשי אהדדי השני משנייהו וכמו שהקשו אותם הרמב"ן והרשב"א וי"ל אבל מ"מ נראה בעיני עיקר דשם גורם במשנה שש המערביים כדליתא בק"ת נוסחאות דין. וא"כ תמלא לא כתב רבינו וי"ל הדין האחר כ"ג' דמלא שני מורחיים דולקין מדשן את המורחי ומניח את אלה דולקין במקומן מלאן שכבו מדשן ומדליקו מן הדולקין. וי"ל דהיינו משום דמתני' אמיא כמ"ד נרות מורח ומערב מונחים כמו שכתב רבינו וי"ל בפירוש המשנה ורבינו וי"ל פסק כ"ג' מהלכות בית הבחירה דנרות לפון ודרום מניחים לכך לא כתב רבינו וי"ל איתו הדין דס"ל לרבינו וי"ל דלמ"ד לפון ודרום מונחין אין שינוי בין הב' לשאר דכולם שוים כיון שהם כנגד המערב ואין הפרש אלא לנר האמצעי שהיא הנקראת נר מערבי וכמ"ש שם וזוה קרא כאן נר מערבי וכו' אבל כל השאר כיון שכולם נגד המערב כלם שוים ואין הפרש ביניהם ובשלמא למ"ד מורח ומערב מניחין נותן הפרש בין המורחיים למערביים כמו שיש הפרש בין הנר המערבי לשאר אבל למ"ד לפון ודרום מונחים כלם שוים וזלמ הנר האמצעי שהוא הנר המערבי:

יד לפי שהנרות קבועים וכו'. נראה מדבריו רבינו וי"ל שכתב ואינו יכול להדליק בנר אחר דסבר דשמואל דשרי בפרק כמה מדליקין היינו מנר לנר דוקא אבל על ידי קינסא אסור וכמ"ש הרב המניח וי"ל בהלכות תנוכה דאי לא תימא הכי אמאי אסור על ידי קינסא כיון דשם פסקו כשמואל דאמר כל מילי דמר עביד כרז וכו' ומימיה דא"כ היהא מתני' דמעשר אין שוקלין כנגדו דינרי והב' אפילו לחלל עליו מעשר שני אחר הוי טעמא משום דלע"ג דהוי לדבר מנזה דהוי לחלל מעשר שני אחר מ"מ לקינסא דמיא וכיון דקינסא אסר ה"ה גמי הא וכמו שאמרו שם אי אמרת בשלמא דכי פליגי רב ושמואל מנר לנר אבל בקינסא אסר שמואל הא לא תהוי מייבשתא אלא אי אמרת דקינסא גמי שרי הא תהוי מייבשתא ויתרני שם גזירה שמא לא יכוון משקלומי. וכיון דרבינו וי"ל פסק כאן דקינסא אסור אין לנו לריבין לטעם דשמואל לא יכוון משקלומי. וא"כ איך כתבו רבינו וי"ל בהלכות מעשר שני פרק שלישי שכתב שם מ"ש אין שוקלין וכו' גזירה שמא לא יכוון משקלומי וכו'. וי"ל דרבינו וי"ל דקדק לשון הגמרא שלא אמר אי אמרת בשלמא דכי פליגי רב ושמואל וכו' ניחא אלא אמרו הא לא תהוי מייבשתא כלומר אע"ג דניחשתא מיהא לא הוי מ"מ מייבשתא גמורה לא הוי דיש לו מקום לשמואל להמלט מן הקושיא ולומר דהא דמי לקינסא אע"ג דיש לחלק דשאני קינסא דאין הקינסא גופא המנזה אבל הכא דינירס ששוקל הן הם המנזה שמחלל עליהם מעשר אחר מכל מקום לא הוי מייבשתא אלא

יז וזה שהסיר משליכו במקום הדשן אצל המזבח עם דישון המזבח הפנימי והחיצון ומדליק נר שכבה. והדלקת הנרות היא הטבתם. ונר שמצאו שלא ככה מתקנו: יג * נר מערבי שכבה אין מדליקין אותו אחר דשנו אלא ממוצת החיצון. אבל שאר הנרות כל נר שכבה מהן מדליקו מנר חבירו: יד וכיצד מדליקו מושך הפתילה עד שמדליקה ומחזירה. לפי שהנרות קבועים במנורה ואינו יכול להדליק בנר אחר משום בזיון: מן כל הפתילות שאסור להדליק בהן בשבת אסור להדליק

יז וזה שהסיר משליכו במקום הדשן אצל המזבח עם דישון המזבח הפנימי לא בעי בנדי כהונה. כ"כ המוס' יומא (דף נ"ט): סוף ד"ה והרי: הפתילות שאסור בו. מיהו כך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין אע"ג דשבת אין

הדפס מאתר אוצר החכמה www.tablet.otzar.org עמוד 161

משנה למלך
מדליקין בו במקדש שרי כיון דאין איסורו כי אם משום גזירה לתמא ידליק בעיניה כ"כ המוס' פ"ג דשבת (דף כ"א): ד"ה שמחת:

לח

יב מהו דישון המנורה וכו'. על מה שפירש רבינו וי"ל שהטובה היא הדלקת הנרות הקשה לו הרשב"א בסיומן ש"ט מהא דאמרין בפרק החכלת (דף נ'): אמר

אנני מסתברא כמ"ד בקטרת הסמים של בין הערבים דכתיב צנוקר צנוקר בהטיו את הנרות יקטירנה ואי לאו לעצוד הדלקה מאורחא הטובה נצפרא מהיכא ע"כ. ואי לדעת

רבינו וי"ל הטובה היא ההדלקה מאי איכפת לן דלא עביד הדלקה בצורתא הא נצפרא עביד הדלקה דהיינו הטובה. וי"ל דרבינו וי"ל קרי הטובה לכל דבר שהיה דולק ואינו דולק יפה שמטיו כדי שיהיה נאימנו הראשון דהיינו הדלקתו כאלם שהוא חולה ומרפאים אותו שימורו לצריאותו וא"כ הטובה היא הנר שכבה שדליקו אותה כדי שימורו הדבר לאימנו וכן נר שלא ככה מתקנו וכמ"ש רבינו וי"ל ונר שלא ככה ולהכי מקשה ואומר אי לא עביד הדלקה מאורחא היכי קרי הטובה להדלקה דצפרא דאין ראוי לקרואה הטובה אלא מפני שהוא מטיבה שימורו הדבר למה שהיה ולא יפחת ממנה שהיה קודם א"כ משמע דאיכא הדלקה בצורתא כנ"ל לתרץ לדעת רבינו וי"ל. וכן הקשה לו ממנה שאמרו כ"פ שמי מדות (דף פ"ח): מטיבה ונותן שמן ומדליקה למשמע הדלקה לחוד והטובה לחוד. ובאמת הלשון מוכח שלא כדברי רבינו וי"ל אבל יש לדחוק דתנא והדר מפרש מטיבה וכיצד היה ההטובה שנותן שמן ומדליקה ויש סיוע לפירוש רבינו וי"ל מההיא דנר שכבה ונדשן השמן ונדשנה הפתילה דאמרין בפרק שמי מדות וההיא הדלקה על כרחין בשמיתא היא וכמו שהכריע הרשב"א וי"ל שם בצאומה תשובה מההיא דרבי ויקא דקאמר כשהיה נותן זה שמן כמדת הראשונה וכו'. עוד יש סיוע לרבינו וי"ל מההיא דאמרין ביוםא בסדר של בין הערבים במשנה שמטיב את הנרות ולדברי הר"א וי"ל לא הוי אלא נר מערבי בלנד וכמ"ש הר"א וי"ל כ"פ ב"ה מהל' עבודת יוה"כ ע"ש ובכ"מ וי"ל אבל לרבינו וי"ל מתני' כפשטה דמטיב כל הנרות:

יג נר מערבי שכבה וכו'. הקשה עליו הר"א וי"ל בהשגות דלא אמרו דמדליקין הנר המערבי ממוצת אלא כשאין אחר דולק שם אבל כשאחר דולק שם דולקים ממנו והביא ראיה ממתני' דפרק ג' דתמיד (דף ל"ג): דאמרו נכנס ומלא שמי נרות מורחיות דולקין מדשן את השאר ומניח את אלו דולקין במקומן מלאן שכבו מדשן ומדליקו מן הדולקין ע"כ. ואם כן מ"ש כ"פ דתמיד מדשנו ומדליקו ממוצת העולה ע"כ כשאין אחר דולק מיימי. והרצ בל כפ"ג משנה וי"ל כתב לזה יש לדחוק לדעת רבינו וי"ל דהא דקמני שכבו מדשן ומדליקו מן הדולקין לאו אנו מערבי אלא אנו מורחי ע"כ. ואני אומר אילו ראה רב וי"ל מ"ש רבינו וי"ל בפירוש המשנה לא היה כותב מה שכתב שהוא תירץ שם קושיא זאת בפירושו וגם קושיא אחרת דאיחא במשנה דמשמע דפליגא מתניתין דפ' שלישי אמתני' דפרק כ"ג דפרק ששי אמר דאינו דולק את המורחי אלא מדשנו לנד ובפ' שלישי אמרין דולק לשני מורחיים אם מלאן שכבו וכבר האריך הרשב"א וי"ל בסיומן ש"ט בחירוף קושיא זאת. ורבינו וי"ל מפרש כמ"ש במשנה דפ"ו נכנס ומלא שמי נרות כו' לאו היינו שמי נרות מורחיים שהוכיח בפ"ג אלא השמי נרות שהניח שהם המערביים וכמו שכתב שם בפירוש המשנה והם שכתב עליהם

אל"ף ב"ת והמורחיים שאמר במשנה כ"ג' שהם כתוב עליהם וי"ו וי"ן וכמו שכתב בפירוש המשנה ועל השנים שמניח אחר שהטיב הה' נרות הוא דלמר שמדשן את המורחיים ומניח את המערבי דולק וקורא מורחי שהוא מורחי לעומת האחר כמו שכתב רבינו וי"ל בפירוש המשנה ואם כן מ"ש במשנה ראשונה שמדליק מן הדולקין היינו המורחיים אבל המערביים אינו דולק מן הדולקים אלא ממוצת העולה וכמ"ש רבינו וי"ל בפירוש. ונראה דגריס רבינו וי"ל בפירוש ומלא שמי נרות מערביים דולקין וכמו דיש לנו בק"ת נוסחי דין ואפילו נאמר דגריס ומלא שני נרות מורחיים כדגריס הראב"ד והרשב"א וי"ל מ"מ אפשר לומר לדעת רבינו וי"ל דאין קורא במשנה כ"ג' מורחיים למה שקורא בפרק שלישי דפרק שלישי קורא מורחיים לוי"ו וי"ן ובפרק ששי קורא לאל"ף ב"ת ואע"ג דאין שניהם מורחיים אלא האחד קרי לשניהן כן בשביל האחד וא"כ מפ' דמדשן את המורחי ומניח את המערבי ומה שקראם חכלת מורחיים לא היו אלא בשביל האחד של ב"ת שהיא מורחית לעומת האחרת והוכרח רבינו וי"ל לומר כן כי היכי דלא תקשי אהדדי השני משנייהו וכמו שהקשו אותם הרמב"ן והרשב"א וי"ל אבל מ"מ נראה בעיני עיקר דשם גורם במשנה שש המערביים כדליתא בק"ת נוסחאות דין. וא"כ תמלא לא כתב רבינו וי"ל הדין האחר כ"ג' דמלא שני מורחיים דולקין מדשן את המורחי ומניח את אלה דולקין במקומן מלאן שכבו מדשן ומדליקו מן הדולקין. וי"ל דהיינו משום דמתני' אמיא כמ"ד נרות מורח ומערב מונחים כמו שכתב רבינו וי"ל בפירוש המשנה ורבינו וי"ל פסק כ"ג' מהלכות בית הבחירה דנרות לפון ודרום מניחים לכך לא כתב רבינו וי"ל איתו הדין דס"ל לרבינו וי"ל דלמ"ד לפון ודרום מניחים אין שינוי בין הב' לשאר דכולם שוים כיון שהם כנגד המערב ואין הפרש אלא לנר האמצעי שהיא הנקראת נר מערבי וכמ"ש שם וזוה קרא כאן נר מערבי וכו' אבל כל השאר כיון שכולם נגד המערב כלם שוים ואין הפרש ביניהם ובשלמא למ"ד מורח ומערב מניחין נותן הפרש בין המורחיים למערביים כמו שיש הפרש בין הנר המערבי לשאר אבל למ"ד לפון ודרום מונחים כלם שוים וזלמ הנר האמצעי שהוא הנר המערבי:

יד לפי שהנרות קבועים וכו'. נראה מדבריו רבינו וי"ל שכתב ואינו יכול להדליק בנר אחר דסבר דשמואל דשרי בפרק כמה מדליקין היינו מנר לנר דוקא אבל על ידי קינסא אסור וכמ"ש הרב המניח וי"ל בהלכות תנוכה דאי לא תימא הכי אמאי אסור על ידי קינסא כיון דשם פסקו כשמואל דאמר כל מילי דמר עביד כרז וכו' ומימיה דא"כ היהא מתני' דמעשר אין שוקלין כנגדו דינרי והב' אפילו לחלל עליו מעשר שני אחר הוי טעמא משום דלע"ג דהוי לדבר מנזה דהוי לחלל מעשר שני אחר מ"מ לקינסא דמיא וכיון דקינסא אסר ה"ה גמי הא וכמו שאמרו שם אי אמרת בשלמא דכי פליגי רב ושמואל מנר לנר אבל בקינסא אסר שמואל הא לא תהוי מייבשתא אלא אי אמרת דקינסא גמי שרי הא תהוי מייבשתא ויתרני שם גזירה שמא לא יכוון משקלומי. וכיון דרבינו וי"ל פסק כאן דקינסא אסור אין לנו לריבין לטעם דשמואל לא יכוון משקלומי. וא"כ איך כתבו רבינו וי"ל בהלכות מעשר שני פרק שלישי שכתב שם מ"ש אין שוקלין וכו' גזירה שמא לא יכוון משקלומי וכו'. וי"ל דרבינו וי"ל דקדק לשון הגמרא שלא אמר אי אמרת בשלמא דכי פליגי רב ושמואל וכו' ניחא אלא אמרו הא לא תהוי מייבשתא כלומר אע"ג דניחשתא מיהא לא הוי מ"מ מייבשתא גמורה לא הוי דיש לו מקום לשמואל להמלט מן הקושיא ולומר דהא דמי לקינסא אע"ג דיש לחלק דשאני קינסא דאין הקינסא גופא המנזה אבל הכא דינירס ששוקל הן הם המנזה שמחלל עליהם מעשר אחר מכל מקום לא הוי מייבשתא אלא

יז וזה שהסיר משליכו במקום הדשן אצל המזבח עם דישון המזבח הפנימי לא בעי בנדי כהונה. כ"כ המוס' יומא (דף נ"ט): סוף ד"ה והרי: הפתילות שאסור בו. מיהו כך דבר שמדליקין בו על דבר שאין מדליקין אע"ג דשבת אין

הדפס מאתר אוצר החכמה www.tablet.otzar.org עמוד 161

משנה למלך
מדליקין בו במקדש שרי כיון דאין איסורו כי אם משום גזירה לתמא ידליק בעיניה כ"כ המוס' פ"ג דשבת (דף כ"א): ד"ה שמחת:

לח

וכתודוס איש רומי ובזה תורתו מתקיים, וכן אמרו ז"ל גם על הארון ביומא דף ע"ב כתיב ועשית כו' מכאן לת"ח שהצבור מצווין לעשות מלאכתו, ולזה באו הבדים שלעולם הבדים הם המחזיקים בה, הם הסומכים ידי הת"ח שהוא הארון לעדות ד' ותורתיו, ומהראוי שיהיו תמיד אותזים בארון הברית לא יסורו ממנו וכמו שהפליגו רז"ל בירושלמי פ"ז דסוטה לא למד ולא לימד לא שמר ולא עשה ולא היתה בידו להספיק וכו' לכן באו הבדים קבועים בו תמיד. (ומצאתי באלשיך):

וע"ד המושכל. הנה נודע שיטת רמב"ם דצריך להדליק הנרות גם ביום שזהו בכלל הטבת הנרות לדידיה, ושיטתו מושכלת, דכמו שאמרו ז"ל וכי לאורה הוא צריך כו' ולהראות כי הוא אין צריך להאיר רק שזה חוק דתיי הוצרך להדליק גם ביום, כמו שההדלקה ביום אינו להאיר כן ההדלקה בלילה שלשניהם ענין אחד, כן הארון שהוא נושא את נושאו (סוטה דף ל"ה) ואין הבדים לשאת אותו שהוא נושא את עצמו כי הוא משכן כבוד הנושא העולמים, לכן צוה כי הבדים בל יסורו ממנו להורות כמו שאין ענין להבדים בעת היותו מונח באוהל מועד, ככה בשעה שנושאים אותו על הכתף אין זה ענין הנצרך להכבוד הנשוא כביכול, לכן לא יסורו הבדים ממנו תמיד כמו שהנרות בהיכל דולקים תמיד ודוק:

ואל הארון נתן את העדות אשר אתן אליך. הנה כל הכלים עשו במקדש שני לבד הארון, כי הלוחות נגנזו והלוחות מעכבים הארון ובקדשים כל מקום ששינה הכתוב לעכב, לכן תנא ביה קרא דאינו ארון עד שיותן בו העדות, וכיון שבמקדש שני לא היו בו לוחות לא היה ארון ודוק. ויפה כתב

ושם בירושלמי, אח"ז א"ר אבוה איתפלגין ר"י ור"ל ח"א בונין ואח"כ מקדשין פירוש הקרבנות כו' מ"ד כו' כולו הן עולות. פירוש שהמחיצות עולות אעפ"י שנחרבו דקדושת המחיצות לא בטלה, והיינו, דאי בעי או"ת הלא בימי עזרא לא היה או"ת ורק לזכר בעלמא עביד, וקדושת המחיצות היו לעולם, אבל ממלך לא קשה ליה דנחמיה היה במקום מלך וכמו שפרשו הקדמונים עליו מלכך יבוא לך, ודלא כשיטת אבא שאול דנחמיה לא היה מלך ודוק:

הנה בארון לא נצטוו על זהב טהור רק ארון וכפרת, אבל הזר והבדים אם כי לא יסורו ממנו אינן רק זהב לא טהור. והוא כי הטהרה הוא ההכנסה לכור לצורפן וכמפורש בירושלמי דשקלים פ"ז הל' ג' ונמצא דההכנסה לכור הוא כמו עבוד בעור, לכן הארון עצמו הוא כמו עור הקלף שכותבין עליו תפילין שצריך עבוד לשמה. אבל הזר זהב והבדים המה כעור הבתים שלשיטת רמב"ם אין צריך לעבדם לשמה משום שהעבוד אינו מוכרח כמו שמפורש בבאורי הגר"א, לכן לא היה צריך להתיכן לשם ארון העדות. והכרובים לא הי' צריך לכתוב שהם של זהב טהור כיון שהם מקשה מגוף הכפרת והכפרת היה זהב טהור א"כ גם הכרובים הם זהב טהור כמו"ש רבינו בפ"ג הל"י מהלכות בית הבחירה גבי נרות המנורה יעו"ש:

בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסורו ממנו. ואמרו ז"ל המסיר בדי ארון לוקה. והנה במזבח כתיב והיו הבדים בשאת אותו, וכן בשולחן, משא"כ בארון הבדים הם קבועים בו תמיד הלא דבר הוא. ונראה עפ"י מדרש שהארון רומז לכתר תורה שהוא מונח לכל הרוצה ליקח, והנה הת"ח צריך סעד לתומכו שיהא עשיר מטיל מלאי לכיסו

ול"ע. ואולי י"ל דלפי המצואר באחרונים כשעושים עבודה במקדש בשבת אם זר שחט חילל שבת. וצ"י האחרונים דאף דשחיטה כשרה צור אצל אינו מצות עבודה אלא דמספיק שחיטתו להכשיר הקרבן. וי"ל כן גם נשיטת הראצ"ד דאף דההדלקה כשרה צור זה דכדי לשוות שהמנורה דלוקה אצל לא מיקרי דנעשה עבודה, ולכן אין זה לכתחילה וצדיעצד אלא כשהדליקה זר אין כאן עבודה כלל. ולפי"ז י"ל טובא למה דוקא דהדלקה ראשונה צעינן כהן דהא צעינן עבודתן מחנכתן וכשזר הדליק אין כאן שם עבודה, ולכן צעינן דוקא כהונה ודו"ק. ולפי"ז היה צריך צגדי כהונה ודלא כדיוקו של המשנה למלך דהצאנו לעיל].

הפרשה דצגדי כהונה, דכל מה שנא' אח"כ דצעינן כהונה היא מדין עבודה, ולכן נא' כאן לרמוז להאי דינא דזכות היא לאהרן וצניו ודו"ק.

ביאור בהמשך חכמה דאף אם הדלקה בשרה בזר מ"מ להדלקה ראשונה בעינן כהונה

[ואולי י"ל בדרך אחר צהסצר המשך חכמה למה צעינן כהונה דוקא להדלקה ראשונה מדין חינוך, הא אי הדלקה כשרה צור מה המעלה צכהונה. וגם צל"ע נשיטת הראצ"ד דלכתחילה צעינן כהונה ומשמע דהוא דין דאורייתא, ואיפה מצינו לכתחילה וצדיעצד צדין דאורייתא, מלצד אם נאמר דזה כעין הידור מצוה,

הדלקת המנורה וברית מילה

צקטן שאין אמו טמאה לידה האם נמול לשמונה או לא, וזה מציאים רא"י מהא דאברהם מל את יצחק ציום השמיני דאף דאין אמו טמאה לידה. וצתי"ז צ"י, דהיה הו"א דהא דנאמר צתורה דציום השמיני ימול צשר ערלתו היא שלא יאחר מיום השמיני, אצל מדין זריזין היו יכולים למול גם לפני יום השמיני, וע"ז לומדים מאברהם אצינו דאילו היה מצוה למול לפני כן מפני זריזות צוודחי היה אברהם עושה זאת, אלא מהא דוימל אברהם את יצחק צנו ציום השמיני מוכח דאין כאן דין זריזין

באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן וצניו מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל (כו, כא).

א) עי' צמדרש תנחומא צריש הפרשה וו"ל: "ילמדנו רצינו קטן לכמה נמול כך שנו רצותינו קטן נמול לשמונה, מה טעם כשם שנמול יצחק אצינו". והשאלה מצווארת דהא דצרים פשוטים צקרא דציום השמיני ימול צשר ערלתו, ומה צכלל שאלת המדרש. ועי' צפירוש עץ יוסף שם דתי' שני תירוץ, או דצא לחדש

אתר החכמה

0208/201874

למול לפני כן, אלא דכל דין מילה מתחילה
ציוס השמיני עיי"ש.

אולם יל"ע צהא דמצואר כן צפרשת תלוה
האי תי' דהלכות מילה הרי מקומו
צפרשת לך לך או פרשת תזריע, ואפלו נניח
כצ"י העץ יוסף מה השייכות לפרשת תלוה
ול"ע.

שאלת האמרי אמת אם ישאר המנורה
דלוק בדרך גם אם יש דין לכבותו כדי
לקיים מצות הדלקה

והנה ידוע מה שהוצא במקראי קודש
מהג"ר ז"ל פרנק ז"ל (חנוכה), מה
דשאל האמרי אמת ז"ל את הגר"ח ז"ל
על מה דמצואר צמדרש דהיה נס דהנר
מערצי היה דלוק לכמה שנים ולא כזה,
ושאל והא איכא מצות הדלקה צמנורה, ואף
אם היה דלוק כל הזמן הרי משום המצוה
היה צריך לכבותה ולחזור ולהדליקה. ותי'
האמרי אמת ז"ל, דלפי המצואר דכל
המוסיף שמן לנר צצבת חייב משום מצעיר,
א"כ לא נאמר צמדרש דהיה נס דחנוכה
דהשמן נשאר אלא דהם הוסיפו שמן צכל
יום אלא דלא כזה, א"כ על ידי הוספתו
להנר מיקרי מצעיר ולכן הרי הוא כאילו
הדליקה, ולכן לא היו צריכים לכבותה
עיי"ש.

שימת הגר"ח דמצות הדלקת המנורה היא
שישאר דלוק

ושמעתי שהגר"ח ז"ל תי' זאת לשיטתו
צחי' רצינו חיים הלוי פ"ט מהל'
ציאת המקדש (ה"י) דמציא לשון הרמב"ם

מהל' תמידין ומוספין (ה"י) "והדלקת
הנרות היא הטבתם". והק' עליו הלא
מצואר ציומא (דף כד) דהטבת הנרות היא
עצודה והדלקה לאו עצודה היא. וצ"י
הגר"ח דכל הדין דהדלקת הנרות אין
המצוה צענא מעשה הדלקה כי אם דעיקר
מצותה הוא שיהיו הנרות דולקים תמיד,
וצוה שהנרות דולקים הוא דהוי יסוד קיוס
מצוה זו, ועל זה אמר הר"מ דהדלקה היא
ההטבה, ע"ש. הרי דהמצוה אינו ההדלקה
ולכן אף אם ההוספת השמן לא היה
הדלקה אצל עכ"פ על ידי ההוספה קיים
מצות ההטבה דהרי נשאר דלוק על ידי זה
המנורה ודו"ק.

וא"כ י"ל דכאן צפרשה דנאמר יערוך
אותו אהרן וצניו מערב עד צוקר
הרי מצואר צפסוקים צפרט לפי צ"י הגר"ח
ז"ל, דהמצוה דמנורה אינו מצוה הדלקה
אלא מצוה שעל ידי מעשיו יהא דלוק, על
זה שואל המדרש דאולי גם צמילה כן דהגם
דהמצוה היא למול את הבן דילמא דהמצוה
היא דעל ידי מעשיו יהא נימול ולא עצם
המעשה, וכגון הדלקת המנורה דאין כאן
מצוה להדליק המנורה אלא להדליקה שיהא
דלוק. א"כ אם נימא כהאי דד צמילה היה
מקום לומר דיכול למולו גם לפני יום
השמיני דהלא צשלמא אם המצוה היא
המעשה מילה הרי עד יום השמיני אין כאן
מעשה מילה [או משום דנאמר צקרא ציוס
השמיני ימול, או משום דלא מיקרי הסרת
ערלה דאין כאן שם ערלה], אצל אילו כל
המצוה היא דעל ידי המעשה מילה יהא

והנה הרמזים שהצאנו בפ"ט מהל' ציאת המקדש (ה"י) פסק דאם הדליקו בחוץ והכניסו המנורה לפני כשר. ועי' במנחת חינוך דדייק מזה דצמנורת המקדש הנחה עושה מנוה ולא ההדלקה, ולכא' הגם דנימא כן, הלא אנו פוסקים צנר חנוכה שהדין היא שהדלקה עושה מנוה ואילו הדליקו במקום א' והניחו במקום שחייב צנר לא יא' הדלקתה, והלא זכר למנורת המקדש הוא. [ועי' בספר תורתך שעשועי מהאדמו"ר הפני מנחם זצ"ל].

ולכא' ז"ל דחלוק נר חנוכה דהמנוה הוא ההדלקה דזה גופא הזכר ומה שהדליק אח"כ היא כתנאי המנוה שיהא דלוק, משא"כ צמנורת המקדש וכדצי' דהיא מנוה שיהא דלוק, ואפילו אי לא נימא כהגר"ח דזה מספיק ולא צעינן הדלקה, אצל צעינן רק מעשה הדלקה שיהא דלוק, משא"כ בחנוכה ודו"ק.

22/08/2018nax

נימול, א"כ נימא דיעשה המעשה לפני כן, ועל ידי כך נתקיים המעשה מילה. ועל זה תי' המדרש דרואים מאצרהם אצינו דלא שייך לפני כן לעשות מעשה המילה, וע"כ המנוה היא המעשה ולא המציאות שהוא מהול ודו"ק.

חידוש האמרי אמת שהוספת שמן לנר מיקרי מעשה הדלקה ואם יש חיילוק דין בזה לענין נר חנוכה

(ב) ואגב יל"ע דהא דתי' האמרי אמת ז"ל, דעל ידי הוספת השמן היא כהדלקה מדין כל המוסיקף שמן לנר חייב משום מצעיר, יל"ע דהא עי' צפ' צמה מדליקין דמבואר דאילו הדליקו הנרות חנוכה ואח"כ ראה דלא הניח בתוכם שיעור של חצי שעה שמן, נריך לכבות הנרות ולהוסיף שמן ולחזור ומדליקה, ולפי האמרי אמת למה נריך לכבותה הרי יכול להוסיף השמן ועל ידי ההוספה יהא כאילו הדליקה מדין כל המוסיקף שמן לנר.

בגדי בהונה

העשיי', והלא עדיין לא לבשו אותם ככהן, וע"ז פי' רש"י דכיון דעשו הצגדים מתרומה המקודשת לשמי קרויים צגדי קדש אף לפני לבישתו, [ועי' בשפתי חכמים דלומד כן בקושיית רש"י].

אולם יל"ע דהא לפני כן בפסוק צ' נאמר בקרא ועשית צגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת, וא"כ למה הוקשה

ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו לבהנו לי (כת, ד).

(א) ופירש"י דז"ה צגדי קדש וז"ל, "מתרומה המקודשת לשמי יעשו אותם", הרי דהוקשה לרש"י דאיך קוראים הצגדים צגדי קדש בשעת